

Loek Dullaart

RUSLAND

**en de toekomst
van de mensheid**

Alertcolumn nr. 95 Rusland en de toekomst van de mensheid

Nu Rusland wordt afgeschilderd als de enige boosdoener in het grote Oekraïne-conflict wordt het raadsel over de rol van Rusland in de toekomstige mensheidsontwikkeling als de cultuurdrager van het toekomstige zesde cultuurtijdperk alleen maar groter. En die vraag naar de rol van Rusland naar de toekomst toe werd voor mij nog verder toegespitst toen ik de volgende uitspraak van Rudolf Steiner tegenkwam in de verzamelbundel van teksten van Rudolf Steiner met als titel: *De ziel van Rusland, de relatie oost-west*. Het is een citaat uit een voordracht van 2 november 1918 (GA185):

“Als je bedenkt hoe dat wat destijds in het begin van de vijftiende eeuw in beweging is gekomen en wat tegenwoordig veelal – zonder dat de mensen er een vermoeden van hebben – heel diep in de mensen nawerkt, als je bedenkt hoe dat samenhangt met de huidige catastrofale gebeurtenissen (NB Rudolf Steiner duidt hier op gebeurtenissen uit zijn eigen tijd 1918, maar ze zouden even zo goed kunnen slaan op de gebeurtenissen in onze tijd met name de oorlog in de Oekraïne) dan komt die samenhang tot uiting in het feit dat vanaf de negende, tiende eeuw in een bepaald gebied van de geciviliseerde wereld de mogelijkheid werd geschapen dat het eigenlijke Christusvolk ontstond, het volk dat in zekere zin als volk het speciale innerlijke vermogen ontving om de Christusopenbaring in de toekomstige eeuwen binnen te brengen. Men spreekt over deze tijd geheel in de ware zin als men zo over deze tijd, als voorbereiding voor later tijden, spreekt dat een bepaald volk er door de wereldgebeurtenissen speciaal geschikt is gemaakt om het Christusvolk te worden”.

Rusland als het Christusvolk

In het citaat laat Rudolf Steiner dan verder zien hoe deze ontwikkeling ontstond doordat Photius met de hulp van paus Nicolaas I op het concilie van Constantinopel in 869 wist te bewerkstelligen dat de “geest werd afgeschaft”. Dat betekent dat de werkelijke Christusimpuls daardoor verder naar het oosten werd teruggedrongen. Want alleen in het Oosten bleef men “innerlijk ontvankelijk voor het voortdurend instromen van de Christusimpuls, voor de onafgebroken, voortdurende tegenwoordigheid van de Christusgeest. Dit gebeurde doordat deze bijzondere metamorfose naar het oosten wordt opgeschoven en het Russische volk binnen de Europese beschaving daardoor in de breedste zin van het woord tot het Christusvolk is geworden”.

Dat riep bij mij veel raadselvragen op en ik besloot met deze vraagstelling: is het Russische volk het Christus-volk, waar zie ik dat aan?

aan de slag te gaan in de periode van de twaalf heilige nachten tussen Kerstmis en Driekoningen om te proberen iets van een antwoord daarop te krijgen.

Rudolf Steiner legt vervolgens uit in deze voordracht hoe de uiterlijke gebeurtenissen soms geheel in tegenspraak kunnen zijn met wat de innerlijke gang van zaken is, wat de eigenlijke geestelijke realiteiten zijn en vervolgt dan: *"Wat wordt er nu eigenlijk mee bedoeld als er wordt gezegd dat daar het Christusvolk ontstond? (...) Welnu, er wordt daarmee bedoeld dat er een territorium gecreëerd is in dit oostelijk Europa, waarin steeds mensen leefden die direct verbonden zijn met de Christusimpuls, mensen bij wie op een bepaalde manier de Christusimpuls voortdurend binnendruppelt. Christus blijft voortdurend zó aanwezig dat hij het denken van dit volk, het voelen van dit volk als een innerlijke aura doordringt."*

Representanten van het Christusvolk:

a. Solovjov

Dan spreekt hij over de filosoof Solovjov als een duidelijke vertegenwoordiger van deze christelijke impuls *"De zuiverste, de mooiste representant van het Christusvolk is de filosoof Solovjov"*, en hij vervolgt: *"Van daaruit vloeide deze hele Russische evolutie voort tot op de dag van vandaag, tot aan dit uur. En juist als je weet dat het Russische volk het Christusvolk is, dan zul je, zoals we later zullen zien, ook de huidige evolutie kunnen begrijpen, tot aan de toestand van dit moment. Dat is de ene differentiatie die het Christusvolk heeft voorbereid."*

In de voordracht van 3 november 1918, de dag erna, vergelijkt hij dit Christusvolk ook met de Graalsstroming: *"Kortom, deze hele graalsstemming is de verbinding en het herstellen van het intiemste van de menselijke ziel, waar de bewustzijnsziel ontwaakt, met de spirituele wereld. Het is, als ik het zo zeggen mag, het streven om op kunstzinnige wijze de zintuiglijke wereld op te heffen tot de geestelijke wereld, die op instinctieve wijze in het Christus-volk wordt nagestreefd"*.

Ook Sergej Prokofieff (antroposoof en kleinzoon van de grote componist) beschrijft in zijn boek: *Die geistigen Quellen Osteuropas und die künftigen Mysterien des heiligen Gral* die verbinding van het Russische volk met het Graalsmysterie. Hij laat deze ontwikkeling aanvangen bij de hoge ingewijde Skythianos (die een verbinding heeft met het Skythenvolk) die van zijn leerlingen Jozef van Arimathea en Nicodemus de echte graalschaal ontvangt, waar het bloed van Christus in was opgevangen. Skythianos heeft dan later in de vierde eeuw na Christus een mysterieschool aan de Zwarte Zee (de Krim?) waar hij een groot concilie

bijeenroept met andere ingewijden om met elkaar te overleggen over de toekomst van de mensheid (zie de voordracht van

Dit is wat Rudolf Steiner verderop in de voordracht zal noemen **Christus als geest**, de spirituele kant van het Christendom. De aardse belevenissen worden opgeheven tot de geest. Als tweede differentiatie noemt hij de omvorming van dat geestelijke element tot een wereldheerschappij, die vorm heeft gekregen in de Kerk van Rome. Hij noemt hier later ook de orde van de Jezuïeten bij, waar **Christus als koning** wordt gezien, en de Jezuïeten zichzelf zagen als niets ontziende soldaten die dat koningschap van Christus op aarde moesten realiseren; deze vorm van Christus-beleving gold vooral voor midden-Europa. Zij haalden het spirituele naar de aarde toe en kleedden het in aardse vormen. De kerk werd een machtscentrum. En als derde element werd het Westen genoemd, waar **Christus als leraar** wordt gezien, en waar men vanuit het denken de dogma's en leerstellingen van de Christelijke leer beschouwde. Daar zijn het de (vrijmetselaars)loges die bepalend zijn voor het geestesleven.

Toen ben ik een beetje gaan kijken wat **Wladimir Solovjov** zoal geschreven had in zijn leven en ontdekte ik het boek *Krisis van de westerse wijsbegeerte, tegen de positivisten* (vertaald, uitgegeven en ingeleid door Ton Jansen) en het boek: *Over de liefde*. Ik zag hoe Solovjov, net als veel andere Russische schrijvers een beschrijving geeft met name ook van de tegenkrachten, van het kwaad, in de ziel van de mens en in de wereldsituatie tot en met de grootste tegenkracht van Christus: de Antichrist. In zijn boek *Drei Gespräche*, waarin de hoofdpersonen elkaar verhalen vertellen, komt ook het verhaal voor dat heet: *korte vertelling van de Antichrist*.

De strijd met de Antichrist

Het is geweldig hierin te lezen met welke krachten de antichrist het beste bestreden kan worden, niet met het vuur en de beschuldigende kracht van paus Petrus, niet met de gevoelvolle inlevende vermogens van staretz Johannes, maar door de rustige, beschouwende, noterende, rechtskundige inzichten van professor Pauli, die zijn tijd afwacht en dan rustig maar heel beslist handelt....

Overigens is er ook nog een bijzondere versie van dit antichristverhaal als toneelstuk geschreven door Albert Steffen: *Der Sturz der Antichrist*, waar de Antichrist ook door drie mensen wordt bestreden: een priester die om de goede vrede te bewaren toch te veel meegaat met de Antichrist, een technicus, die toch wel geboeid is door de macht en de kracht van dit hoge wezen (artificial intelligence?), en een kunstenaar, die radicaal is en blijft. De kunstenaar heeft het Ik-ben woord bewaard en dat spreekt hij uit: tegenover de drie aspecten van de Antichrist: der Tod, das Tier en der

Tyran, laat hij het Ik-ben-woord van Christus klinken en dat is een woord dat de antichrist niet verdraagt. Hij stort neer en is overwonnen.

Ik kende de vertelling van Solovjov als klein boekje, maar zag nu hoe het was ingebed in dat grotere boek *Drei Gespräche*, waar een aantal mensen met elkaar in gesprek gaan over de wereld en de rol van het kwaad daarin. Maar Solovjov bleek dus nog veel meer te hebben geschreven en ik vond zijn boek *Krisis van de westerse wijsbegeerte, tegen de positivisten*, vertaald, ingeleid en uitgegeven door Ton Jansen. Van diens hand is ook het boekje *Leven en Werk van Vladimir Solovjov, in het licht van zijn filosofie van de liefde*. Solovjov is bij uitstek een filosoof, die uitdrukkelijk de realiteit van de geestwereld en het Christuswezen in zijn denken betreft. In die zin een goede representant van het Russische volk als Christusvolk, dat doet hij als denker.

b. Fjodor Dostojevski .

Fjodor Dostojevski is ook een echte vertegenwoordiger van dit Christusvolk. Hij maakt ook een enorm lijden door als hij na zich te hebben uitgesproken over de noodzaak van de afschaffing van de lijfeigenschap (zijn vader was vermoord door een groep woedende lijfeigenen die kwaad werden vanwege de manier waarop zij werden behandeld) wordt opgepakt en gearresteerd en tot de doodstraf wordt veroordeeld. Maar als hij voor het vuurpeloton staat, wordt er niet geschoten, maar wordt hij naar een strafkamp in Siberië gestuurd, waar hij de meest diepe ellende meemaakt. Het is daar dat hij een hernieuwde verbinding beleeft met het Christuswezen. Hij verwerkt dat alles in zijn boeken *Schuld en Boete* en in het boek *De gebroeders Karamazow*.

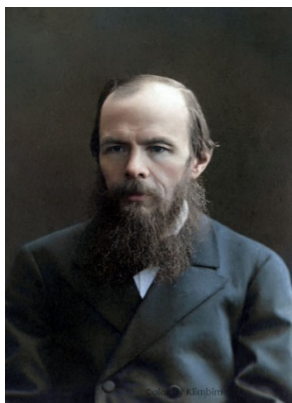
In dit laatste boek komt ook een vertelling voor die één van de broers doet, dit keer niet over de Antichrist maar een soortgelijk iemand, namelijk de Groot-inquisiteur. Christus komt weer naar de aarde, de wederkomst van Christus, maar de Groot-inquisiteur die hem wel herkent wil hem laten doden op de brandstapel om te voorkomen dat de mensen weer onrustig worden en naar vrijheid gaan verlangen, terwijl de kerk van Rome iedereen nu net zo goed in zijn greep heeft gekregen. Christus blijft zwijgen en beantwoordt de agressie van de Grootinquisiteur met een kus op diens oude, bloedeloze lippen, met liefde. Die laat Christus dan weer vrij maar verbiedt hem ooit nog terug te komen.

c. Leo Tolstoj

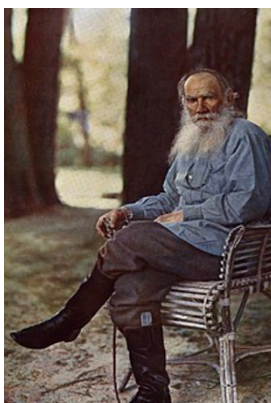
Zoals Solovjov meer een Christus-denker is, en Dostojevski meer een Christus-voeler, zo is Leo Tolstoj, de derde in de rij, meer een Christusdoener, een willer, hij is de Christus-navolger, hij volgt Christus na in zijn armoede, in het mensen-helper-zijn.

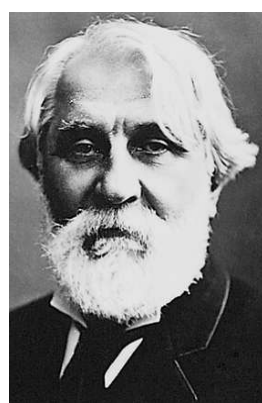
Wladimir Solovjov

Fjodor Dostoevski

Leo Tolstoj

Iwan Toergenjew

Hij schrijft ook grootse boeken zoals *Anna Karenina* en *Oorlog en Vrede*. Ook hij beleeft midden in zijn leven een moeilijke tijd en een hernieuwde verbinding met het Christuswezen. Daarvan getuigt zijn minder bekende boek *De Opstanding*.

Om verder kennis te maken met deze drie grote geesten uit het eind van de 19^e eeuw, die een sterke verbinding hebben met het Christuswezen, schreef ik een aantal citaten van hen op, die wij als briefjes trokken op Oudjaarsavond en aan elkaar oplazen en bespraken. Ik laat ze hierna volgen in **bijlage 1**. Terwijl ik daar mee bezig was, kwam ik ook uitspreken van **Iwan Toergenjew** tegen, die ook een schrijver/tijdgenoot van de drie eerder genoemde schrijvers was. Hij is het meest bekend geworden door zijn boek *Vaders en Zoons*. Ik heb ook het sprookje van tsaar Saltan van Alexander Poesjkin in het Russisch horen spreken (zie Youtube) en was diep onder de indruk van de prachtige poëtische taal.

Russische componisten als representanten van het Christusvolk

a Naast deze schrijvers zocht ik door naar andere Russische kunstenaars die een verbinding met het Christuswezen hebben. Onder de componisten kun je er enkele vinden die een Byzantijnse mis hebben bewerkt. Zo heeft Tsjaikovski een bewerking gemaakt van de liturgie van Sint Johannis Chrysostomos. We luisterden naar het 9^e deel ervan dat *The Mercy of peace* heet, de genade van de vrede. Heel mooi verstillend en heel actueel...

b Ook luisterden we naar het Hallelujah uit de Vespers van Rachmaninow, Blazhen Muzh geheten (zie youtube) met ook heel diepe aangrijpende klanken.

c Als derde vond ik een groot paaswerk van Rimsky-Korsakoff *Het grote Pascha* dat hij opdroeg aan de pas gestorven Moussorgsky en Borodin, twee van zijn medecomponisten. Bijzonder is dat het paasmuziek is, groots en triomfantelijk vanwege de overwinning van Christus op de dood

Beeldende kunstenaars als representanten van het Christusvolk

a. Wassily Kandinsky

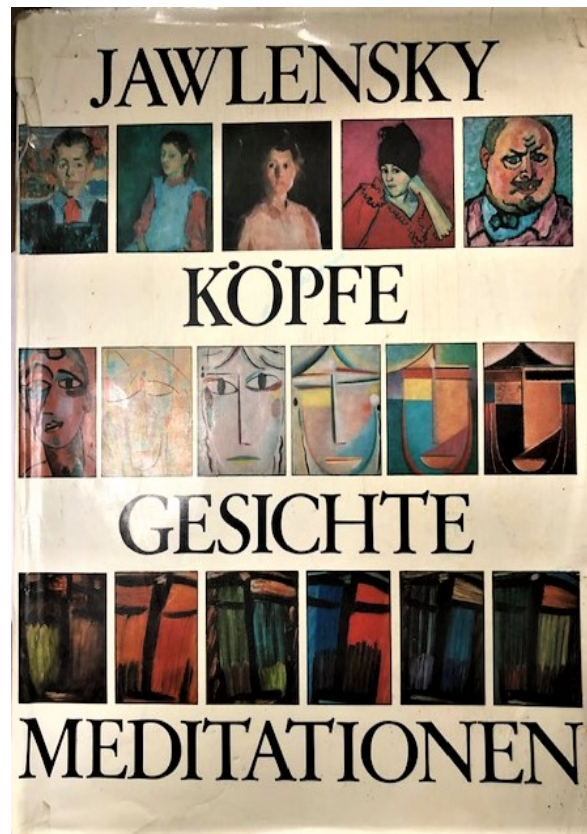
Voor wat de beeldende kunst betreft kwam ik uit op drie kunstenaars: Wassily Kandinsky, die zijn boekje *Über das Geistige in der Kunst* schreef in het begin van de twintigste eeuw, toen Picasso en Braque in 1906 in Parijs de eerste stappen zetten om de bestaande vormen, het realisme los te laten, en te experimenteren met allerlei kubistische expressievormen en toen Kandinsky zelf met enkele lotgenoten in 1907 in München de vernieuwende groep *Der Blaue Reiter* oprichtte. Ook zij lieten langzaam de realiteit los en gingen de weg op van de kleurvlakken en vormbewegingen.

Interessant daarbij is te weten dat Rudolf Steiner op het Theosofische Congres in Parijs in 1906 een toneelstuk van Schuré (dus kunst) op het programma wilde zetten, maar dat dit geweigerd werd en dat hij toen zichzelf een jaar later de verantwoording droeg voor het Theosofische Congres in München in 1907 het kunstzinnige op alle mogelijke manieren een rol liet spelen in het programma, wat veel van de oude theosofen niet goed verdroegen, wat later de breuk inluidde tussen de theosofie en de antroposofie van Rudolf Steiner. De laatste aflevering van *Mein Lebensgang*, geschreven op de laatste dag van Rudolf Steiners leven beschrijft de doorwerking van dit Münchener Kongres.

Die oude theosofen wilden dat de theosofie hoogverheven was en bleef en zich niet zou kleden in profane aardse vormen. Interessant is dat Rudolf Steiner in zijn vernieuwende kunstimpuls dus tot in de data en plaatsen parallel loopt met deze algehele vernieuwingen in de kunst. Dit alles heb ik beschreven in een klein boekje in de ABC-reeks: *Antroposofie en Kunst*. Overigens kende Kandinsky Rudolf Steiner en de Antroposofie goed en had hij ook sympathie voor diens ideeën.

b. Alexej Jawlensky

Wie ook lezingen van Rudolf Steiner had gevolgd was de Russische kunstschilder Alexej Jawlensky. Na afloop van een lezing zei Jawlensky heel eerlijk dat hij er niet veel van begrepen had, waarop Rudolf Steiner antwoordde dat dat niet erg was, want hij was immers kunstenaar. "Maar", voegde hij er aan toe, "blijf schilderen tot het einde toe". En dat heeft Jawlensky gedaan, ook toen hij zijn penseel niet meer kon hanteren en vast moest binden aan zijn hand. Zijn laatste werken zijn uiterst spiritueel en verbonden met het Christuswezen

Kunst als religie

Hij was al eerder begonnen met het schilderen van portretten van mensen die hij "koppen" noemde. Dat gezicht werd steeds meer gestileerd tot een spel van lijnen, hij beleefde het schilderen steeds meer als een gebed, als een meditatie, hij noemde deze laatste gezichten ook "meditaties". In de gezichten beleefde hij de hele kosmos. Hij koos titels als "Karma", "Doornenkroon", "Gebet" en schreef er onder andere over: "Beschrijf aan iedereen dat dit geen gezicht is, het is een naar onderen zich afsluitende, naar boven zich openende, het in het midden zich ontmoetende".

Bij het 30^e beeld in het hierboven afgebeelde boek dat "Sakrale Stunde" heet staat deze tekst: "Ik zit en werk. Dat zijn mijn mooiste uren. Ik werk voor mijzelf, alleen voor mijzelf en voor mijn God. Mijn werk is mijn gebed, maar een hartstochtelijk, door kleuren gesproken gebed". En bij de volgende ("Ik en Chartres"): "God weet hoe lang ik de penseel nog hanteren kan. Ik werk met extase, totdat de duisternis komt en mij omhult. Licht! Licht! En van alle wanden stromen de kleuren".

Inderdaad werken deze schilderijen als ramen, zoals de gebrandschilderde ramen van Chartres, kleurig en transparant. Het is of daarachter de geestelijke wereld al enigszins zichtbaar wordt. De schilderijen kwamen voort uit de gezichten, maar steeds meer staat het kruis centraal, een kruis dat toegang geeft tot een geestelijke

werkelijkheid als een gebrandschilderd raam. Transparantie, transformatie, inzicht, doorzicht. Bij het laatste beeld in dit boek staat: "Ik heb bij mijn laatste werken de tover van de kleuren weggenomen, om slechts op de geestelijke diepte te kunnen concentreren" Dit laatste werk is zijn 33^e en laatste werk. Het heet: "Vor dem Christos Woskres", "voor de opgestane Christus". Jawlensky heeft in navolging van Christus zijn lijden volbracht en zijn kunst heeft een opstanding ondergaan.

Vor dem Christos Woskres

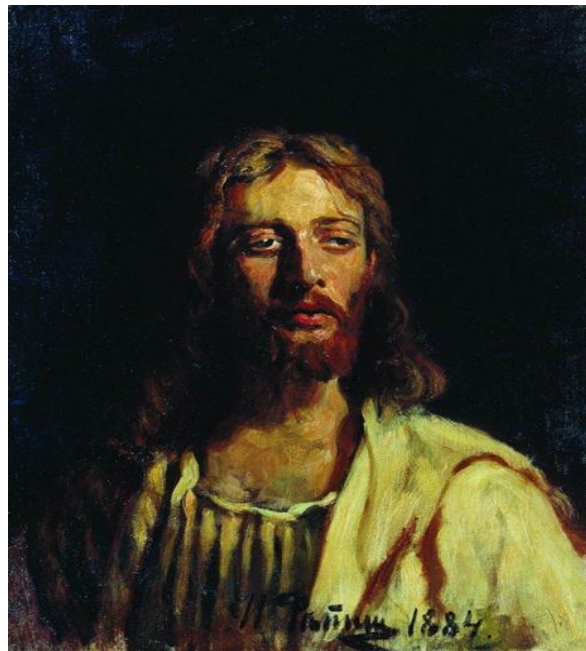
c. Ilya Repin

Toch was er ook nog een derde schilder die zich aandiende, omdat ik bij deze zoektocht steeds ook aan Repin moest denken. Van Ilya Repin had ik wel eens iets gezien op een tentoonstelling maar dat had niet zó veel indruk op me gemaakt: heel veel portretten van mensen, maar ook een paar uiterst realistische schilderijen, zoals arbeiders die een grote boot trokken. Hij heeft daar verschillende versies van gemaakt. Fjodor Dostojevski schreef er een enthousiaste recensie over. Met dat werk, dat op de grote werelddtentoonstelling in Wenen hing in 1873 brak Repin definitief door als gevierd kunstenaar. Grootvorst Vladimir Aleksandrovitsj Romanov kocht het na die werelddtentoonstelling voor 3000 roebel, een aanzienlijk bedrag, zeker voor die tijd.

Burlaki na Volge - de Wolgaslepers

Ik vroeg me nu af of Repin soms ook een verbinding had met het Christuswezen en op zoek naar een antwoord op deze vraag kwam ik een aantal interessante schilderijen van hem tegen. Allereerst deze versie:

De lijdende Christus

Het is een beeld van iemand die hevig gepijnigd en gemarteld is, erg aangrijpend. Maar misschien een beetje al te menselijk, meer slachtoffer dan soevereine overwinnaar... Maar Repin heeft meer Christusafbeeldingen gemaakt, ook lijdend maar ook enkele die meer verhevenheid en overwinning uitstralen. Zoals deze:

Christus met doornenkroon

Christus met Nicodemus

Christus met brood en wijn

Het is interessant dat Repin voor zijn afstudeerwerk aan de kunstacademie in Sint Petersburg ook koos voor een Christus-tafereel. Het is de opwekking van het dochttertje van Jairus, waar ook nog een andere versie van bekend is. Een opwekking uit de dood, een kind het leven teruggeven.

Andere versie van opwekking dochttertje J  irus

Afstudeeropdracht met hetzelfde thema

Maar er is nog een serie schilderijen van Ilya Repin die over het Christuswezen gaan en die heel interessant zijn. Het bijzondere is dat dit de enige schilderijen zijn die een belangstelling van Repin verraden voor kunstvernieuwing in de richting van het impressionisme, het pointillisme en zelfs al enigszins naar de abstractie toe gaan. Dat zijn een serie afbeeldingen van de verzoeking van Christus in de woestijn, zijn ontmoeting en strijd met de kwade machten: de duivel (Lucifer - rood) en de satan (Ahriman - zwart).

Waarom zijn deze schilderijen (als enige van al zijn werken...) zo modern, zo spiritueel en vernieuwend vormgegeven...? Ze doen hier en daar zelfs aan Chagall of Kandinsky denken. Ze behoren tot het mooiste en interessantste werk van Ilya Repin, representant van het Christusvolk.

Follow me Satan

Zo hebben we aan de hand van drie schrijvers, drie componisten en drie beeldende kunstenaars iets kunnen zien en beleven van het Christusbeleven van deze vertegenwoordigers van het Russische volk.

Modernere representanten van het Christusvolk

Als we kijken naar modernere eigentijdse vertegenwoordigers van het Russische volk als Christusvolk, dan komen we direct terecht bij de reeds

genoemde Sergej O. Prokofieff. Zijn boek over de spirituele bronnen van Oost-Europa en de toekomstige mysteriën van de heilige Graal bevat eigenlijk alles wat er nog verder over dit onderwerp aanvullend kan worden gezegd. Het is een must om dat boek ten grondslag te leggen aan een nader onderzoek op dit gebied. Er zijn zoveel mooie gedachten ontwikkeld in dit boek dat het ondoenlijk is daar één citaat uit te halen.

Christusspreuk

Als er sprake is van een Christusvolk, dan mag de hier nu volgende Christusspreuk niet ontbreken. Rudolf Steiner heeft die destijds ter meditatie gegeven aan Emil Leinhas, econoom en de eerste directeur van de Weledafabrieken. In de laatste strofen klinkt het ideaal van de tempeliers door: het "Christus in mij" is hier geworden tot "Christus wil in mij". Het is daardoor een echte doe-spreuk, een wils-spreuk. Boeiend is in de spreuk ook te zien dat daarin zowel de weg naar binnen als de weg naar buiten wordt aangesproken. De eerste twee strofen spreken over de weg naar binnen: Christus in mijn denken, voelen en willen, Christus vanuit mijn hoofd naar mijn hart, vandaaruit naar mijn ledematen en vandaaruit de wereld in. Daar buiten kan ik dan het liefdeswezen van Christus ontmoeten die het offer brengt om de mensheid te begeleiden in haar aarde-ontwikkeling. Naast Christus in mij klinkt hier het Christus-in-de-wereld.... Zo voel ik mij deel worden van zijn wezen en voel ik mij doorstroomd worden door zijn liefdesstroom waardoor er een vereniging van mij met het Christuswezen plaats kan vinden, in mij en in de wereld.

Christusspreuk

Christus, der du leuchtest in meinem Denken
Christus, der du lebest in meiner Fühlen
Christus der du wirkst in meinem Wollen

Leuchte mir vom Haupte hin zum Herzen,
Webe in mir von den Herzen zu den Gliedern
Strahle von den Gliedern in die Welt

Dass ich schaue dein lichtes Liebewesen,
leben lern in deinem Opferwillen
wie er wirkend lebt im Menschseitswerden

Und so fühl ich mich als Glied von deinem Wesen
und durchdrungen ganz von deinem Liebesstrom,
nicht ich, der Christus will in mir

Dus de spreuk geeft aan dat beide wegen nodig zijn: zowel de weg naar binnen, naar de omvorming van ons eigen wezen in zijn drieledigheid van denken, voelen en willen, zodat het kan uitstralen van mijn hoofd, via mijn hart en mijn handen de wereld in, als de weg naar buiten, naar de elementen, naar de wereld, waar we de werking van Christus, zijn begeleiding van de mensheidsontwikkeling, ook kunnen ervaren. Zeker in het Christusvolk en zijn representanten is het Christuswezen goed te ervaren en te beleven.

Die beide wegen komen samen in de weg van de bewustzijnsziel naar het geestzelf toe. In het geestzelf realiseren zich de omgevormde astrale krachten van onszelf en van de wereld. Die geven ons de mogelijkheid om ons te openen voor de geestwereld. In het geestzelf zijn wij verbonden met alle andere mensen, die van goede wille zijn. Dat toekomstige zesde tijdperk draagt de signatuur van de broederliefde, van de filadelfia. Dat kunnen we nu al proberen voor te bereiden, door ons in liefde verbonden te weten met alle volkeren op aarde, doordat we meevoelen met het leed van de ander (het andere volk) en ons bewust worden van elkaars noden en wensen. Prokovjjeff noemt in zijn boek drie krachten als voorwaarden voor die graalstemming: medelijden, geduld en offervaardigheid. Daar zou je als vierde nog het samendelen bij kunnen noemen, broederschap tot in het economische.

Actualiteiten

Even weer terug naar de actualiteit van dit moment. Het is een impuls die ook ten grondslag ligt aan de impuls van de Alertgroepen (zie www.alertgroepen.nl) om steeds een verbinding te leggen tussen spiritualiteit en actualiteit, steeds te proberen de actualiteit te doordringen met spirituele gedachten en gezichtspunten, steeds te proberen om de actualiteit naar zijn (spirituele) wezen te doorgronden.

Iemand zei vandaag: we leven in een oorlogssituatie van Amerika met Rusland, die wordt uitgevoerd door de Oekraïne en betaald door Europa. In de propaganda-oorlog waar we in zitten is het steeds moeilijker om iets positiefs te zeggen over Rusland of het Russische volk en zelfs Russische componisten en kunstenaars worden geboycot. Het wordt steeds moeilijker voor Europa om een middenpositie (en misschien zelfs bemiddelingspositie) in te nemen tussen oost en west. Wij zouden als Europa de brug (die Brücke) kunnen vormen om deze beide uitersten tot elkaar te brengen en te verenigen. Maar dan zouden we ons moeten zien te bevrijden van alle knellende verbindingen vanuit Amerika en/of de NATO en alle eenzijdige propaganda die Rusland afschildert als een nietsontziende agressor en van het niet te willen zien welke eisen van Rusland

misschien heel reëel en terecht stelde maar die door het Westen stelselmatig zijn genegeerd en tegengewerkt. Dan schep je demonen!

Maar willen we zo'n rol vervullen als Europa, dan zouden we eerst de democratie in Europa, die steeds verder weg is gezakt, moeten zien te herstellen. We moeten met elkaar dan ook serieus nemen dat we ons als Nederland erover hebben uitgesproken dat we de Europese grondwet niet willen (terwijl die er daarna via een achterdeurtje toch is gekomen), dat we het verdrag van Europa met de Oekraïne afwezen (terwijl het er toch is gekomen, wat voor heel veel ellende heeft gezorgd) en dat de politiek in Nederland toen besloot om de referenda af te schaffen, zodat we ons helemaal niet meer als land over wat dan ook kunnen uitspreken....

Natuurlijk is het beginnen van een oorlog en het bombarderen van gebouwen en installaties en soms ook burgerdoelen afschuwelijk en nooit te rechtvaardigen. Ook over de wreedheden van het Oekraïense leger komen soms vreselijke verhalen naar buiten. Maar wil er ooit vrede komen dan zullen toch de standpunten over en weer goed gekend en begrepen moeten worden: Rusland wil een bufferzone tussen oost en west en geen NATO in aangrenzende landen en onafhankelijkheid van de beide Oostprovincies, Oekraïne wil de soevereiniteit over het hele grondgebied, Amerika wil niets, die wil gewoon de oorlog voortzetten. Dat bleek uit de vredesbesprekingen van dit voorjaar toen Rusland zei dat zij het al vrijwel eens waren met de Oekraïense onderhandelaars, maar dat alleen Amerika niet zijn handtekening daaronder wilde zetten. Dat dat nodig zou zijn, is op zich een fenomeen....

Het spirituele midden ontwikkelen

Toch is het juist nu, nu de materialistische anti-spirituele krachten in het Westen proberen om het spirituele midden als zelfstandig krachtenveld uit te schakelen belangrijk dat wij hier in Europa ook de Oost-europese slavische cultuurelementen blijven waarderen en daar ruimte voor creëren en een diepgaande interesse ontwikkelen juist nu voor de cultuur en de spiritualiteit die leeft in het Christusvolk van Rusland. Het is een impuls vanuit de bewustzijnsziel die we kunnen ontwikkelen en laten groeien en bloeien met name ook vanuit deze twaalf heilige nachten tijd en die we kunnen uitdragen naar de naaste nabije toekomst toe. Misschien kunnen we wel meerdere "Rusland"-avonden organiseren, zoals onze Oudjaarsavond er een beetje één was.....

Er zal vanuit Midden-Europa spiritueel iets moeten gebeuren om de overgang mogelijk te maken vanuit de bewustzijnszielecultuur van Engeland-Nederland-België-Duitsland naar de toekomstige geestzelf-broederschapscultuur die eens, in het volgende cultuurtijdperk vanaf het jaar 3573, plaats zal vinden in het gebied dat nu Rusland heet.

De spirituele elementen van deze cultuur onderzoeken en voorbereiden kan een onderdeel zijn van onze activiteiten als bewuste toekomst-voorbereidende mensen.

Slotwoord

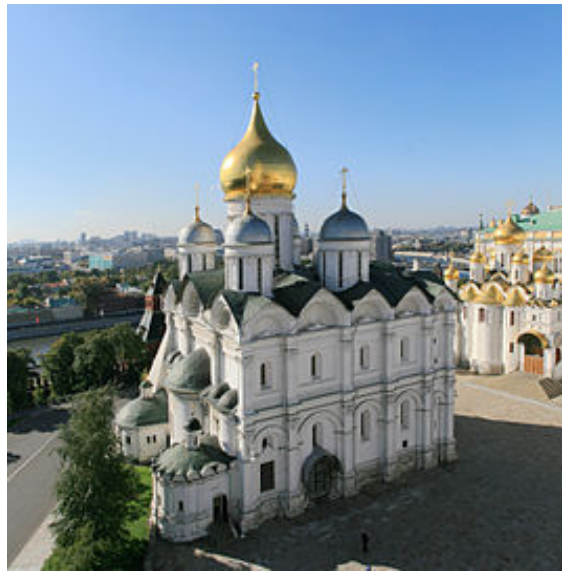
Bij een beschrijving van het Christusvolk staat Christus centraal. We kunnen daarbij ook denken aan de Paasimaginatie: Christus als begeleider van de mensheidsontwikkeling, die de dood overwint om de mensheid te verlossen. Christus als mensheidsrepresentant die Lucifer (de zelfzucht en de aardevlucht) en Ahriman (de leugen, de angst, de macht, de techniek en het geld) beiden hun plaats wijst en in evenwicht houdt. Het is Christus ook die de krachten van de Azura's overwint door vanuit stilstand in beweging te komen en een weg te gaan: Christus als de weg, de waarheid (tegenover de leugen) en het leven (tegenover de dood en tegenover de zelfzucht). Christus die zelfs de weg wijst hoe je de Antichrist mogelijk zou kunnen bestrijden en overwinnen. Het beeld van de mensheidsrepresentant is tevens de Paasimaginatie, waarin het leven de dood overwint.

Naast Christus ook Michaël

Precies tegenover deze mensheidsrepresentantimaginatie in de kruis van het jaarverloop staat Michaël. Ook Michaël hanteert de weegschaal van het evenwicht en het sterrenzwaard om het kwaad te verslaan en de wereldbol van de kosmische intelligentie. Zijn naam betekent: wie is als God? Oftewel: wat is al goddelijk aan je? Hoe geef je het spirituele in je leven gestalte? Ook hij helpt je de kwade krachten te herkennen en te onderscheiden en die ook te bestrijden: de slang van het oerbegin (Lucifer) en de draak (Ahriman) die beiden in de Apocalypse worden beschreven. De bewustzijnsziel moet zich uiteenzetten met de machten van het kwaad alvorens de toegang te vinden tot het geestrijk: eerst de kleine wachter (de dubbelgangersmachten) en dan pas de grote wachter aan de drempel (Christus).

Behalve dat zij het Christusvolk is heeft het Russische volk ook een speciale relatie met Michaël en met zijn aardse verschijningsvorm als Sint Joris (George). We lieten in de column over *Oekraïne en de driegeleding* al zien dat Michaël, strijdend met de draak centraal staat op het Majdan-plein, het plein van de vrijheid, van de onafhankelijkheid, boven op de grote poort van Kiev die daar in het midden staat. Daarnaast komt Michaël/George voor op verschillende zegels en wapens, zoals op het wapen van de Oblast Moskou dat op de omslag van dit boekje staat afgebeeld. Michaël/Joris, die de draak, die het kwaad verslaat.

Tenslotte is er in Moskou, in het Kremlin een grote kathedraal die geheel aan Michaël is gewijd. De kerk is prachtig beschilderd en prominent aanwezig daarbij is een grote ikoon uit de 14^e eeuw van de aartsengel

Michaël met daaromheen allerlei activiteiten waar de aartsengel ooit een rol in speelde: nadere bestudering en verklaring hiervan meer dan waard!

Nu komt er net is het bericht dat Rusland (Poetin) een wapenstilstand van anderhalve dag wil instellen, ten behoeve van de viering van het geboortefeest dat door de Russisch-orthodoxe kerk op 6 januari wordt gevierd. De Oekraïne (Zelensky – Amerika) wijst dat onmiddellijk van de hand, logisch, want zij hebben niets met religie of christendom. Ze verwijten Poetin hypocrisie en ook daar zit een grond van waarheid in. Maar toch interessant is dit blijven zoeken naar vrede: de geboorte van het Jezuskind en even zwijgen de wapens. Ook al is dit wellicht een voorstel van niks, toch wordt er een beetje hoop geboren en geloof voor de toekomst en wie weet een klein stapje in de richting van het verre tijdperk van spiritualiteit en broederliefde. We gaan het zien!

Bijlage 1.

Van Leo Tolstoj:

1. Al wat ik begrijp, begrijp ik alleen omdat ik liefheb.
2. Geluk is niet afhankelijk van dingen buiten ons, maar van de manier waarop wij die bezien.
3. Wees scherp in uw blik maar zacht in uw oordeel
4. Voor elke toestand, hoe moeilijk ook, is er een uitweg, het komt er alleen op aan een besluit te nemen
5. We kunnen alleen weten dat we niets weten, dat is de hoogste graad van menselijke wijsheid
6. Niet het geweld, maar het goede overwint het kwaad
7. De twee machtigste strijdkrachten zijn: geduld en tijd

Van Fjodor Dostojevski:

8. Iemand liefhebben is hem zo te zien als God hem heeft gewild
9. Tranen reinigen het hart
10. Omgaan met kinderen is gezond voor de ziel
11. Voordat u begint te handelen, moet uw geest vrij zijn van twijfel
12. Wie de grauwheid in het leven van alle dag weet te overwinnen, is een held
13. Daardoor is de wereld juist des te mooier, doordat zij een geheim is
14. Iemand liefhebben is hem zo te zien als God hem heeft gewild

Van Wladimir Solovjov:

15. Spiritualiteit is niet zozeer een schepping uit het niets, maar is enkel transformatie, is transsubstantiatie van materie in geest
16. De mens heeft slechts in zoverre deel aan het algemene leven als zijn levensdoel is: het streven naar het goede
17. We verloren het hemelse informatiekanaal, waardoor ons werk bemoeilijkt wordt
18. Als je wilt dat je gelukkig bent: Ben.....
19. Wat belangrijk is is niet dat in ieder mens de wortels zijn van goed en van kwaad, maar de vraag welke van deze beiden zegeviert

Van Iwan Toergenjew:

20. Maar het sterke in ons is immers juist dat, wat voor ons een onvermoed geheim blijft

De liefde is sterker dan de dood of de doodsangst, alleen door de liefde blijft het leven bestaan...

